

РОЗДІЛ 4 – ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

УДК: 378.124:316.445.5

ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ: СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА

Козич І.В., к. пед. н., доцент

Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, Україна

kozich@yandex.ru

У статті розглянуто поняття професійної мобільності викладача вищого навчального закладу, визначено її сутність та окреслено структуру. Було виявлено сутнісний зміст понять «мобільність», «професійна мобільність». Практика останніх років свідчить, що в умовах нових соціально-економічних відносин педагогічна наука не може не порушувати питання професійної мобільності спеціалістів. Професійна мобільність викладача вищого навчального закладу – це його готовність та здатність до: швидкої зміни завдань і видів професійно-педагогічної діяльності.

Ключові слова: професійна мобільність, професійно-педагогічна діяльність, викладач ВНЗ, професійне мислення, професійна підготовка.

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ МОБИЛЬНОСТЬ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ВЫСШЕГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ: СУЩНОСТЬ И СТРУКТУРА

Козич И.В.

Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, Запорожье, Украина

kozich@yandex.ru

В статье рассматривается понятие профессиональной мобильности преподавателя, определено сущность и структуру. Определено содержание понятия «мобильность», «профессиональная мобильность». Практика последних лет говорит о том, что в новых социально – экономических условиях педагогическая наука не может не касаться вопроса профессиональной мобильности специалистов. Профессиональная мобильность преподавателя высшей школы – это его готовность и способность к быстрой смене заданий и видов профессионально – педагогической деятельности.

Ключевые слова: профессиональная мобильность, профессионально-педагогическая деятельность, преподаватель вуза, профессиональное мышление, профессиональная подготовка.

PROFESSIONAL MOBILITY OF UNIVERSITY PROFESSOR: THE NATURE AND THE STRUCTURE

Kozich I.V.

Zaporizhzhya National University, Zhukovskogo str. 66, Zaporizhzhya, Ukraine

kozich@yandex.ru

The article deals with the concept of professional mobility of a teacher of a high school, defined the nature and structure. Defined the concept of "mobility" and "professional mobility". The experience of recent years suggests that in the new socio - economic conditions of pedagogical science can not address the issue of professional mobility specialists. Professional mobility of a high school teacher - is his willingness and ability to quickly change jobs and types of professional - pedagogical activities.

Formation of professional mobility is a process of gradual initiation subject's activity of situational motivation, to understand the meaning of personal mobility, the target determination of needs and motives of self-realization in the new environment and the active manifestation of volitional effort in achieving values of professional self-motion. Exploring the scientific basis of professional mobility of university professors, we proceed from the understanding of the mobility of integrated education, which assumes ownership of a broad scientific worldview, the system of professional and pedagogical knowledge of high-level synthesis and effectively apply their skills, the ability to relatively easy transition from one activity to another to perform any tasks and rapid development of changes in their profession and related professional fields, build and implement its path of further professional growth.

Key words: professional mobility, vocational and educational activities, high school teacher, professional thinking, professional training.

Постановка проблеми. Суттєві зміни, які відбуваються останніми роками в соціокультурному та економічному житті незалежної України, пов'язані зі збільшенням можливостей і потреб особистісного розвитку людини, поглибленням її професійної мобільності в інноваційному суспільстві, необхідністю оволодіння новими професіями, які з'являються на ринку праці. У сучасному динамічному світі нові сфери діяльності виникають дуже часто, а технічний прогрес змінює уявлення про умови праці в старих галузях. Як наслідок, навіть протягом життя одного покоління можуть відбуватися значні структурні перебудови соціально-економічної системи держави. З огляду на це, необхідно бути готовим до того, що людині буде недостатньо здобутої освіти й упродовж життя необхідно постійно підвищувати її рівень або змінювати галузь діяльності. Ті країни, у яких професійна мобільність дипломованих фахівців та працівників висока, можуть швидко розвиватися без тривалих економічних катаклізмів. У країнах, де цього немає, можливі значні затримки та відставання розвитку в разі недостатньої мобільності трудових ресурсів.

Ціла низка документів, ухвалених українським урядом (Концепція професійної освіти України, Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається, Національна Доктрина розвитку освіти тощо), акцентують на необхідності формування професійно мобільного фахівця, конкурентоздатного на ринку праці. Підвищення рівня професійної мобільності має забезпечити нашій державі не тільки подолання негативного ефекту від реструктуризації економіки, але й нормальний розвиток у майбутньому.

Практика останніх років свідчить, що в умовах нових соціально-економічних відносин педагогічна наука не може не порушувати питання професійної мобільності спеціалістів, бо ринок праці зумовлює підвищені вимоги до якості підготовки фахівців. Отже, одним із найважливіших завдань є необхідність реформувати навчальний процес у вищому навчальному закладі та збагатити їх рекомендованими наукою педагогічними технологіями, щоб забезпечити високу ефективність підготовки фахівців [1, с. 220].

Ми є свідками й учасниками того, що в системі освіти нашої держави сьогодні також відбувається процес переходу до нових парадигмальних засад, насамперед до фундаментальності та гуманістичного світобачення. Провідним напрямом освітньої політики стає особистісно-розвивальний. На порядку денному стоїть питання про докорінне удосконалення процесу підготовки фахівців у контексті всіх позитивних надбань вітчизняної системи вищої освіти та Болонського процесу. Зважаючи на ці та інші обставини, актуальною стає наукова проблема, яка полягає в теоретичному обґрунтуванні системи формування професійної мобільності викладача в педагогічній освіті.

Отже, **метою статті** є теоретичний розгляд поняття професійної мобільності викладача вищого навчального закладу, обґрунтування її сутності та структури.

Виклад основного матеріалу. В умовах реформування системи освіти України від викладача вищого навчального закладу потрібні мобілізація всіх внутрішніх ресурсів, готовність до інновацій, бажання вдосконалюватися, розширювати межі своєї компетентності, перебудовувати звичну структуру діяльності. У той же час, як відзначають багато фахівців, освіта – це величезна інерційна система, у якій розробка і впровадження нових методик займає роки і десятиліття [2].

Причини, які зумовлюють необхідність формування професійно мобільного викладача вищого навчального закладу, можуть бути зовнішніми та внутрішніми. Зовнішні спричинені об'єктивною необхідністю зміни педагогічної спеціальності, спеціалізації, статусу особистості внаслідок розвитку та реформування освітньої галузі. Внутрішні причини зумовлені суб'єктивними (індивідуальними) особливостями, пов'язаними з мотивацією успіху, спрямованістю особистості на вдосконалення професійних навичок, саморозвиток (що можна розглядати як внутрішнє самовдосконалення особистості, яке базується на відповідних цінностях і потребах), кар'єрне зростання. Внутрішні причини можуть бути пов'язані також зі схильністю людини до зміни предметної діяльності, пізнім професійним самовизначенням, різноманітними особистими проблемами, наприклад, можливістю зміни місця проживання, погіршення стану здоров'я тощо [3, с. 244].

Головною метою професійної підготовки викладача вищого навчального закладу є діяльність, здатність до її варіативності, особистісні якості фахівця, що визначають рівень його загальної і професійної культури, інтелектуальний розвиток і професійне мислення.

Існує думка, що виховати мобільну особистість може тільки мобільна особистість. Уявлення, що склалося про професійну мобільності людини як здатності змінювати професію чи рід діяльності в умовах високої динамічності суспільних відносин і зв'язків не цілком прийнятно для системи освіти, де завжди цінувалися стабільність і відданість професії. Очевидно, що стосовно означеної проблеми більш релевантний підхід, згідно з яким професійна мобільність визначається як інтегративна, цілісна характеристика суб'єкта діяльності, що забезпечує гнучку орієнтацію в динамічних професійних умовах (як внутрішніх, так і зовнішніх) [4, с. 57].

Розв'язання цієї проблеми започатковано в теорії особистісного розвитку людини в процесі діяльності (Б. Ананьєв, Л. Буєва, Л. Виготський, О. Киричук, Є. Климов, О. Леонтєв, Б. Ломов, А. Маркова, С. Рубінштейн).

Загальні основи та окремі аспекти феномену професійної мобільності розроблено в працях В. Безрукової, В. Береги, В. Воронкової, С. Гончаренка, І. Дичківської, Є. Іванченко, З. Курлянд, О. Савченко, Л. Уманського, Л. Шевченко, М. Яценко та ін. Зокрема, на думку О. Савченко, високий динамізм виробництва, використання нових видів енергії і матеріалів, автоматизація і комп'ютеризація потребують від людей універсальної освіти, яка готує до професійної мобільності, вміння швидко переучуватися, бути фізично і психічно витривалими.

За визначенням С. Гончаренка, зміст професійної освіти охоплює поглиблене ознайомлення з науковими основами й технологією обраного виду праці; прищеплення спеціальних практичних навичок та вмінь; формування психічних і моральних якостей особистості, важливих для роботи в певній сфері людської діяльності [5, с. 275].

Сутність професійної мобільності викладача вищого навчального закладу виражається в готовності особистості до саморозвитку, здійснюючи при цьому самоосвіту і перетворення себе, побудова конструкта свого професійного «Я», готовність у процесі професійної діяльності успішно адаптуватися до мінливих умов професійно-педагогічного середовища.

Однією зі складних проблем у розвитку психолого-педагогічної готовності викладача вищого навчального закладу до професійної мобільності є його нездатність оцінити свої можливості й спрогнозувати особистісний розвиток, знайти власне рішення в ситуації вибору, відстояти свою індивідуальність, забезпечуючи перспективи кар'єрного зростання. Це породжує стереотипність професійного мислення й поведінкових штампів, невпевненість у собі і, як результат, – професійна приреченість (нецікава робота і, водночас, страх змінити її). Така незрілість професіонала (не тільки в педагогічній діяльності), нездатність відповідати за себе й за результати своєї праці, невміння самокритично оцінити свою корисність на цьому поприщі стає причиною невдоволення собою, а іноді і психічної деформації особистості.

Професійна мобільність викладачів вищих навчальних закладів охоплює різноманітні зміни змісту, характеру та умов праці педагогів, що торкаються змін їх статутних характеристик (внутрішньо професійних, категоріальних) і більш широких (соціальних).

Вона виражається у зміні: професії (спеціальності, спеціалізації); кваліфікації; посади; місця роботи.

Суб'єктом мобільності може виступати як окремий викладач, так і педагогічний колектив загалом [4, с. 32].

М. Д'яченко та Л. Кандибович професійну мобільність викладача розглядають як готовність і здатність фахівця до оперативного відбору та реалізації оптимальних способів виконання різноманітних завдань у межах своєї професії, успішного «переключення» на іншу діяльність або зміни видів діяльності. Професійна мобільність, на їхню думку, передбачає також володіння системою узагальнених професійних прийомів і вміння ефективно їх використовувати для виконання будь-яких завдань у суміжних галузях. В умовах швидких

змін техніки і технології виробництва професійна мобільність є важливим компонентом кваліфікаційної структури спеціаліста [1, с. 195-196].

Дослідження як вітчизняних (С. Кугель, Р. Ривкіна, Л. Хахуліна та ін.), так і зарубіжних (Ю. Веніге, Е. Йожа, Т. Орден та ін.) науковців показують, що мобільність у педагогічній сфері має ряд особливостей, що впливають зі специфіки професійної діяльності. Перш за все, в освіті співвіднесеність стабільності і мобільності кадрів інша, ніж у матеріальному виробництві: забезпечення гнучкості і багатофункціональності професійної освіти відповідно до потреб суспільства збільшує «питому вагу» значення мобільності. По-друге, детермінована об'єктивними чинниками, як і в матеріальному виробництві, мобільність у педагогічній сфері, її спрямованість, інтенсивність більше залежать від особистісних, суб'єктивних чинників. Суспільство зацікавлене в такому фахівцеві, який уміє думати самостійно і вирішувати різноманітні проблеми, застосовувати знання, одержані в процесі навчання; володіє критичним і творчим мисленням, що сформоване в процесі освіти; вміє здобувати нові знання, здібний до самонавчання, самоосвіти.

Спираючись на науковий метод синтезу психолого-педагогічних підходів до поняття «професійна мобільність», визначимо професійну мобільність викладача вищого навчального закладу як здатність швидко адаптуватися у різних сферах соціально-педагогічної діяльності, що базується на прагненні до самореалізації, самовдосконалення та сформованих ключових компетентностях.

Розглянемо компоненти професійної мобільності викладача вищого навчального закладу. Ми погоджуємося і з твердженням Л. Сушенцевої про те, що основою професійної мобільності педагогічного працівника є динамізм його мотиваційних, інтелектуальних і вольових процесів, завдяки чому створюється індивідуальне поле готовності до професійної мобільності [3, с. 5].

Базуючись на вищеозначеному та працях вітчизняних та зарубіжних науковців, виокремимо такі компоненти професійної мобільності викладача вищого навчального закладу (див. табл. 1.).

Показники цих компонентів засвідчують, що в процесі фахової підготовки викладачів ВНЗ низка окремих особистісних та інструментальних показників у окремих студентів проходить стадію подальшого розвитку, а в інших може перебувати на стадії формування. Показники ж діяльнісного компоненту мають цілеспрямовано формуватися у студентів, починаючи з першого року навчання.

Таблиця 1 – Компоненти професійної мобільності викладача вищого навчального закладу

Компоненти мобільності	Показники
Особистісний	гнучкість розуму комунікабельність емоційна стабільність неупередженість позитивне мислення вольовий потенціал пластичність наполегливість висока працездатність креативність
Інструментальний	педагогічна активність професійна ініціативність готовність до ризику прагнення до саморозвитку
Діяльнісний	визначати цілі діяльності та стратегії їх реалізації контактувати з представниками різних вікових груп приймати рішення в нестандартних педагогічних ситуаціях самостійно вирішувати професійні проблеми адекватно оцінювати свої професійні здобутки

Розглянемо структуру професійної мобільності викладача вищого навчального закладу. Аналіз соціологічних і психолого-педагогічних досліджень показав, що існують різні підходи до розкриття структури професійно-педагогічної мобільності.

Так, Л. Амірова і З. Багишаєв структуру професійної мобільності фахівця в педагогічному просторі вищого навчального закладу представляють як систему, що складається з таких компонентів: професійно-педагогічна діловитість, що має у своїй основі особистісну активність; професійно-педагогічна компетентність, основу якої становить готовність як інтегративна якість особистості; професійно-педагогічна гнучкість, що базується на адаптивності як особистісній властивості; професійно-педагогічне новаторство, психологічним фундаментом якого є здатність до творчої діяльності [2, с. 84].

Б. Ігошев як структурні характеристики професійної мобільності викладача виділяє: відкритість, яка зумовлює схильності до всього нового, невідомого, незвичного, несподіваного, здатність відмовлятися від стереотипів та шаблонів у сприйнятті дійсності і діяльності; активність, що забезпечує постійну готовність до діяльності, зовнішнього прояву намірів, освоєння нових форм і видів діяльності і перетворення зовнішнього (професійного і соціального) середовища тощо; адаптивність як здатність ефективно пристосовуватися до мінливих умов професійної та педагогічної діяльності; комунікативність як здатність і готовність встановлювати необхідні зв'язки і контакти з суб'єктами освітньої діяльності; креативність, яка забезпечує творче ставлення до зовнішнього середовища і організації власної діяльності, готовність до їх цілеспрямованого і доцільного перетворення [2, с. 12].

Нам імпонує думка С. Нужної про те, що професійна мобільність як якість особистості має складну структуру: сформовану внутрішню потребу в професійній мобільності, здатності і знанняву основу професійної мобільності, а також самоусвідомлення особистістю своєї професійної мобільності, сформоване на основі рефлексії готовності до професійної мобільності. Кожна з цих складових включає в себе підструктури, розвиток яких і призводить у результаті до її формування. Так, в основі формування потреби в професійній мобільності лежать: розвиток мотивації самоосвіти, розвиток мотивації досягнення, формування установки на самоактуалізацію, установки на оптимістичне сприйняття дійсності, зміни професії. Здатності до професійної мобільності включають в себе розвинені когнітивні здібності, креативність, дивергентність, критичність мислення. Знаннева основа професійної мобільності складається із загальноосвітніх, загально-професійних і професійних знань, ключових кваліфікацій і компетенцій, здатності до швидкого переносу знань [3, с. 33].

На нашу думку, до структури професійної мобільності викладача вищого навчального закладу слід віднести три компоненти: професійно-педагогічний, соціально-психологічний та науково-дослідний, які складаються з умінь, необхідних для професійно мобільного викладача.

Отже, можна відзначити, що в структурі професійної мобільності викладача вищого навчального закладу найбільш часто виділяються такі складові: активність, яка розуміється як готовність до викладацької діяльності, освоєння нових форм і видів діяльності, як основа професійно-педагогічної діяльності (Л. Амірова, З. Багишаєв, Л. Горюнова, Б. Ігошев); адаптивність, як здатність пристосовуватися до мінливих умов педагогічної діяльності; готовність змінити своє життя і діяльність; основа професійно-педагогічної гнучкості (Л. Амірова, З. Багишаєв, Б. Ігошев); відкритість – схильність до нового, невідомого, відмова від стереотипів (Б. Ігошев, Н. Мерзлякова); комунікативність – здатність і готовність встановлювати нові зв'язки та контакти з суб'єктами освітньої діяльності (Б. Ігошев, С. Капліна, Л. Меркулова, В. Міщенко); креативність – творче ставлення до середовища і власної педагогічної діяльності, готовність до їх перетворення; фундамент професійно-педагогічного новаторства (Л. Амірова, З. Багишаєв, Б. Ігошев, В. Міщенко); компетентність – здатність гнучко орієнтуватися в професії, готовність до продовження навчання, самонавчання, саморозвитку, самоосвіти (Л. Амірова, З. Багишаєв, Л. Горюнова).

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, що майже всі перелічені вчені акцентують на необхідності підготовки професійно мобільного фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці.

Отже, сучасний викладач вищого навчального закладу у сфері освіти має бути не тільки професійним педагогом, а й особистістю, що володіє засобами пізнання себе та навколишнього світу й здатна до повноцінного професійного й особистісного самовираження й самореалізації.

Зазначимо, що проблема формування професійної мобільності викладача вищого навчального закладу ще не стала предметом окремого фундаментального наукового дослідження.

На нашу думку, професійна мобільність викладача вищого навчального закладу – це його готовність та здатність до: швидкої зміни завдань і видів професійно-педагогічної діяльності, інтеграції змісту суміжних навчальних дисциплін, його відповідного дидактичного опрацювання та майстерного викладу студентам; продуктивного опанування суміжними навчальними курсами, посадами науково-педагогічних працівників і спеціалізаціями в межах спеціальності, галузі науки; опанування новими спеціальностями науково-педагогічних працівників та змінами у своїй та суміжних галузях науки; творчої зміни стилю та змісту своєї діяльності відповідно до нових підходів у галузі своєї професії та суміжних професійних галузях; планування та здійснення саморозвитку, попередження професійних деформацій.

Отже, домінантними напрямками формування професійно мобільного викладача в навчально-виховному середовищі вищого навчального закладу визначаємо: опору на науково обґрунтовані концептуальні ідеї та рекомендації щодо раціональної системи планування і розвитку моделей, систем освіти; орієнтацію на концептуальні ідеї інтеграції, професіоналізації, універсалізації, уніфікації в галузі освіти на європейському континенті; поєднання практичної професійної підготовки вчителя з теоретичною (традиція академічної підготовки), не абсолютизуючи теоретичні наукові знання; посилення професіоналізації підготовки вчителя з передбаченням наукового обґрунтування і практичного вдосконалення змісту педагогічної освіти з вектором на збалансованість її складників: загального, спеціального та професійного; збереження національних традицій і звичаїв фахової підготовки вчителів.

Висновки. Отже, формування професійної мобільності - це процес поетапного ініціювання діяльності суб'єкта від ситуаційного спонукання, до розуміння особистісного сенсу мобільності, до цільової детермінації потреб і мотивів самореалізації в нових умовах і активного прояву вольових зусиль при досягненні цінностей професійного саморуку. Досліджуючи наукові засади професійної мобільності викладача вищого навчального закладу, ми виходимо з розуміння цієї мобільності як інтегрованого утворення, яке передбачає володіння широким науковим світоглядом, системою професійно-педагогічних знань високого рівня узагальнення та уміннями їх ефективно застосовувати, здатність порівняно легкого переходу від одного виду діяльності до іншого для виконання будь-яких завдань та швидкого опанування змінами в галузі своєї професії та суміжних професійних галузях, вибудовувати та реалізовувати траєкторію свого подальшого професійного зростання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голуб Т.Л. Науково-дослідницька компонента університетської освіти в світлі Болонського процесу / Т.Л. Голуб // Вища освіта України: тематич. випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – К. : Гнозис, 2010. – Т. 1 (19). – С. 218-226.
2. Проектування педагогічного простору для стимулювання внутрішньої і зовнішньої мобільності учасників навчально-виховного процесу : методичні рекомендації / [укл. Т.А. Кузьміч, К.М. Товстуха]. – Херсон : Вид-во ХДПУ, 2012. – 87 с.

3. Хорев І. Теоретичні проблеми дослідження наукових засад професійної мобільності викладача вищої школи [Електронний ресурс] / І. Хорев // Вісник Львівського університету. – 2009. – Вип. 25. – С. 242-249. – Режим доступу : http://lnu.edu.ua/Pedagogika/periodic/visnyk/25_3/29_khorev.pdf.
4. Кормильцева М.В. Социально-личностные компетенции студентов как фактор развития их профессиональной мобильности : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Кормильцева Мария Владимировна. – Екатеринбург, 2009. – 190 с.
5. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник [Електронний ресурс] / С.У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 375 с. – Режим доступу : <http://edu-lib.net/drugoe-2/goncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogich>.

REFERENCES

1. Golub T.L. Naukovo-doslidnych'ka komponenta universytets'koi' osvity v svitli Bolons'kogo procesu / T.L. Golub // Vyshha osvita Ukrai'ny: tematychny vupusk «Vyshha osvita Ukrai'ny u konteksti integracii' do jevropejs'kogo osvith'ogo prostoru». – K. : Gnozys, 2010. – T. 1 (19). – P. 218-226.
2. Proektuvannja pedagogichnogo prostoru dlja stymuljuvannja vnutrishn'oi' i zovnishn'oi' mobil'nosti uchasnykiv navchal'no-vyhovnogo procesu : metodychni rekomendacii' / [ukl. T.A. Kuz'mich, K.M. Tovstuha]. – Herson: Vyd-vo HDPU, 2012. – 87 p.
3. Horjev I. Teoretychni problemy doslidzhennja naukovykh zasad profesijnoi' mobil'nosti vykladacha vyshhoi' shkoly [Elektronnyj resurs] / I. Horjev // Visnyk L'vivs'kogo universytetu. – 2009. – Vyp. 25. – P. 242-249. – Rezhym dostupu : http://lnu.edu.ua/Pedagogika/periodic/visnyk/25_3/29_khorev.pdf.
4. Kormil'ceva M.V. Social'no-lichnostnye kompetencii studentov kak faktor razvitija ih professional'noj mobil'nosti : dis. ... kand. psihol. nauk: 19.00.07 / Kormil'ceva Marija Vladimirovna. – Ekaterinburg, 2009. – 190 p.
5. Goncharenko S. U. Ukrai'ns'kyj pedagogichnyj slovnyk [Elektronnyj resurs] / S. U. Goncharenko. – K. : Lybid', 1997. – 375 p. – Rezhym dostupu : <http://edu-lib.net/drugoe-2/goncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogich>.

УДК 378.15/25

ГУМАНІТАРНА ОСВІТА У ВИЩОМУ ТЕХНІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ В ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Лещенко О.П.

*Дніпродзержинський державний технічний університет, вул. Дніпробудівська, 2,
м. Дніпродзержинськ, Україна*

lescha_helen@meta.ua

У статті аналізується роль і місце гуманітарної підготовки студентів у системі вищої технічної освіти, надається визначення концептів «гуманізація» і «гуманітаризація». Акцентується увага на необхідності поєднання фундаментальності, ступінчастості пізнання, формування творчого мислення та філософських основ світоглядних позицій майбутнього фахівця. Піднімається проблема положення та стану гуманітарних предметів і гуманітарної науки в технічних університетах.

Ключові слова: гуманізація, гуманітаризація, вища технічна освіта, професійна підготовка, гуманітарна освіта.